

طراحی مدل صلاحیت‌ها و ویژگی‌های حرفه‌ای معلمان تربیت‌بدنی و ورزش

حبیب هنری*

۱. عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۴/۳۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۲/۰۸

Designing a model for the physical education teachers' professional characteristics and competencies

Habib Honari*

1- Associate professor of sport management, Allameh Tabatabaie University

Received: (2018/04/28)

Accepted: (2018/07/22)

Abstract

The purpose of study was to design a model for the physical education teachers' professional characteristics and competencies. It is a field survey. The population included the whole Tehran physical education teachers whose number total equaled 650 individuals. The sample included 242 participants (both male and female) selected by the cluster random sampling based on Krejcie and Morgan's (1970) table. The instrument to measure the physical education teachers' competencies was a structured questionnaire which the face and content validity were confirmed by the university experts and professors specialized in the field of education. Moreover, the construct validity was evaluated using AMOS software. The reliability was also assessed by Cronbach's alpha (internal consistency=0.88). Inferential statistics is composed of the one sample t-test, the confirmatory factor analysis, and the structural equation modeling. The results showed that the educational competencies as well as the professional development competencies had the highest value of factor loading. In contrast, the technology competencies had the lowest value of factor loading. In conclusion, the teachers' positive behaviors in their students and the students' parents must be maintained and the new technologies in education must be improved.

Keywords

Sport, Professional competencies, Physical education teachers.

چکیده

هدف تحقیق حاضر، طراحی مدل صلاحیت‌ها و ویژگی‌های حرفه‌ای معلمان تربیت‌بدنی و ورزش بود. روش تحقیق از نوع توصیفی پیمایشی بود که به شکل میدانی انجام شد. جامعه آماری را کلیه معلمان تربیت‌بدنی و ورزش شهر تهران تشکیل دادند. جامعه آماری، کلیه دبیران تربیت‌بدنی و ورزش زن و مرد شهر تهران بودند که بر اساس برآوردهای صورت گرفته ۶۵۰ نفر در نظر گرفته شد که با توجه جدول آماری (مورگان) نمونه آماری ۲۴۲ نفر تعیین گردید. برای انتخاب نمونه به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای - تصادفی عمل شد. ابزار گردآوری داده‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان تربیت‌بدنی پرسشنامه محقق ساخته‌ای بود که روایی صوری و محتوایی آن در پژوهش حاضر توسط متخصصین و اساتید دانشگاهی در حوزه آموزش و پرورش موردبررسی و تأیید و همچنین روایی سازه ابزار با استفاده از نرم‌افزار آموس و پایایی ابزار (همسانی درونی) نیز جهت کل پرسشنامه مؤلفه‌های آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ $\alpha = 0/88$ به دست آمد. در بخش دوم آمار استنباطی از t تک نمونه، تحلیل عاملی تأییدی و مدل ساختاری استفاده شد. نتایج مدل پژوهش نشان داد که مؤلفه‌های صلاحیت‌های آموزشی و توسعه حرفه‌ای بیشترین بار عاملی و همچنین مؤلفه صلاحیت فناوری کمترین میزان بار عاملی را به خود اختصاص دادند. بنابراین حفظ رفتارهای مثبت معلمان نسبت به دانش‌آموزان و والدین باید مورد توجه و استفاده از فناوری‌های نوین در آموزش تقویت شود.

واژگان کلیدی

ورزش، صلاحیت‌های حرفه‌ای، دبیران ورزش.

* نویسنده مسئول: حبیب هنری

مقدمه

از بدو آفرینش، انسان به‌نوعی با تعلیم و تربیت سروکار داشته است. اما بعدها با پیدایش نظام‌های سیاسی و نهادی به نام دولت، آموزش و پرورش شریان حیاتی جوامع انسانی گردید و حالت رسمی به خود گرفت. در اکثر کشورهای جهان سرمایه‌گذاری برای تربیت نیروی انسانی از جمله مسائل مهمی است که همواره ذهن مسئولان و مدیران جوامع را به خود مشغول داشته است. نقش نیروی انسانی در توسعه جامعه به قدری حائز اهمیت و ارزش است که به عقیده برخی از اقتصاددانان، منابع انسانی متخصص و ماهر بزرگ‌ترین دارایی و سرمایه اصلی یک جامعه محسوب می‌شود (۲۶). بدون شک نیروی انسانی ماهر و کارآمد یکی از مهمترین ابزارها برای رسیدن به هدف‌های سازمان است، زیرا نقش مهمی در افزایش و کاهش اثربخشی و در نتیجه بهره‌وری سازمان دارد، یعنی اگر سازمان از بیشترین سرمایه و بهترین فناوری و امکانات برخوردار باشد، اما فاقد نیروی انسانی مولد و اثربخش باشد، به هدف خود نخواهد. در واقع سرمایه انسانی، حیاتی‌ترین عنصر راهبردی و اساسی‌ترین راه افزایش اثربخشی و کارایی سازمان است و پیشرفت و ترقی جامعه را به دنبال خواهد داشت. از آنجایی که تربیت نیروی انسانی موردنیاز جامعه و تضمین سلامتی و نشاط آن‌ها، عمده‌تأ از وظایف نظام آموزشی هر کشور است (۱۲). از طرفی با مطالعه وضعیت موجود در مدارس کشور مشخص می‌شود که یکی از مشکلات نظام آموزش و پرورش نامناسب بودن کیفیت آموزش است. از علل کیفیت نامناسب آموزش مربوط به دبیر، می‌توان شیوه تدریس دبیر، پیش‌داوری دبیر، ارزیابی نادرست دبیران از عملکرد دانش‌آموزان، کمبود دبیران مجرب، آموزش‌دیده و علاقه‌مند به تدریس را نام برد (۴). قادری (۱۳۹۰) در پژوهش خود با عنایت به رسالت و نقش معلمان در رشد ابعاد وجودی کودکان، نوجوانان و جوانان در تربیت انسانی هر جامعه معتقد است که به‌یقین، با وجود معلمان شایسته می‌توان چهره سازمان‌های آموزشی را دگرگون ساخت و فضای مدارس را به فضای صمیمی، بالنده و روح‌افزا تبدیل کرد (۵)؛ برای دستیابی به این اهداف مهم در حوزه تربیت بدنی در آموزش و پرورش، علاوه بر نیاز به بودجه، امکانات مناسب موردنیاز و مدیران کارآمد به معلمان و مربیان بانگیزه، متعهد و ماهر نیازمند است تا با اجرای برنامه‌های تنظیم‌شده توسط مدیران و امکانات و ابزار لازم به اهداف والای تربیت بدنی دست یافت. (۱۲).

معلم تربیت بدنی و ورزش به عنوان جزئی از نیروی انسانی در آموزش و پرورش، وظایف خطیری همچون ایجاد آمادگی بدنی، ایجاد صفات اخلاقی و اجتماعی پسندیده، پر کردن صحیح اوقات

فراغت و آموزش شیوه درست زندگی به دانش‌آموزان را بر عهده دارد. در کنار این وظایف مهم، عواملی هم وجود دارد که چنانچه به آن‌ها رسیدگی نشود، به معلم و دانش‌آموز ضربه بزرگی وارد خواهد شد. یکی از آن عوامل مهم، نحوه ارزشیابی از عملکرد معلمان است (۱۰). معلمان تربیت بدنی از جمله افرادی هستند که نقش مهم آن‌ها در سلامت جامعه آشکار است. ضرورت دارد که در زمینه کار و شغل معلم ورزش کنکاش لازم به عمل آید و به عنوان عامل اصلی توسعه تربیت بدنی در مدارس موردبررسی قرار گیرد. برنامه‌های تربیت بدنی مدارس سهم عظیمی در سلامتی و تندرستی نسل جوان دارد، بنابراین تربیت بدنی مدارس باید موردبررسی جدی قرار گیرد و نیروی متخصص لازم نیز برای تحقق آن تربیت شود تا برای هر دانش‌آموزی این امکان و فرصت فراهم آید که بتواند به بهترین وجهی، شخصیت، توانایی‌ها، علایق و استعدادهای ذاتی خود را توسعه بخشد (۲۴). همچنین از مهمترین عواملی که در کیفیت آموزش و پرورش مؤثر است بدون شک معلم و درجه صلاحیت شغلی و شخصیت اوست، معلم همیشه واسطه میان گذشته و آینده است به عبارت دیگر، رابط میان جامعه بزرگسالان و کودکان می‌باشد (۶). هنگامی که در مورد کیفیت آموزش صحبت می‌گردد، اولین مورد برای بررسی، صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان می‌باشد. زیرا دیدگاه این است که معلمان مهم‌ترین عامل تعیین‌کننده کیفیت آموزش می‌باشند (۱) و نقش حیاتی در پیشرفت کشور، پرورش نیروی کار شایسته، حفظ صلح و سازگاری در جامعه، جامعه‌پذیری و آماده کردن افراد برای زندگی اجتماعی، انتقال ارزش‌ها و فرهنگ‌های اجتماعی به نسل‌های آینده دارند. بدیهی است که ویژگی‌های حرفه‌ای و شخصی معلمان نقش اساسی در کارایی و اثربخشی آموزش و پرورش دارد (۲۸) از آنجایی که معلمان باارزش‌ترین منبع موجود برای مدارس و موسسات آموزش عالی در رابطه با این هدف هستند، سرمایه‌گذاری در کیفیت معلم و حرفه‌ای بودن مداوم معلم حیاتی است (۲۲). صلاحیت در لغت معمولاً به عنوان مناسب برای مقصود، درخور و سزاوار، کفایت‌کننده، درست کیفیت یافته، قابل‌پذیرش و یا به معنای «توانا» و در حالتی نیز به آمادگی کافی برای وارد شدن به حرفه‌ای خاص برمی‌گردد (۱۸). صلاحیت حرفه‌ای معلم به توانایی معلم در برآوردن نیازها و مطالبات حرفه تدریس به میزان کافی و با استفاده از مجموعه‌های یکپارچه از دانش، مهارت و نگرش گفته می‌شود به طوری که این مجموعه در عملکرد و بازتاب معلم تجلی یابد (۱۳). صلاحیت معلم، مجموعه شناخت‌ها، گرایش‌ها و مهارت‌هایی است که معلم با کسب آن‌ها می‌تواند در

قابلیت‌ها مانند هوشیاری نسبت به فرصت‌های جدید، توانایی ارائه محصولات، ایده‌ها یا گزارش‌ها، توانایی بسیج منابع دیگر، توانایی ارائه ایده‌ها و راه‌حل‌های جدید و توانایی استفاده از کامپیوتر و اینترنت اثرات قوی‌تری در احتمال نوآوری دارد و در نتیجه، به عنوان شایستگی‌های کلیدی در توضیح گرایش افراد برای تبدیل شدن به نوآوران در محیط کار خود به شمار می‌آیند (۲۷).

امروزه هر کاری دارای ویژگی‌هایی است که بدون داشتن مهارت و تجارب لازم انجام دادن آن دشوار و در بسیاری موارد محال است (۲۲). عصر کنونی را عصری می‌دانند که در آن هدف از آموزش و پرورش تنها انتقال میراث فرهنگی و تجارب بشری به نسل جدید نیست بلکه رسالت آموزش و پرورش، ایجاد تغییرات مطلوب در نگرش‌ها، شناخت‌ها و در نهایت، رفتار انسان‌هاست. اهمیت آموزش و پرورش در رشد و پیشرفت جوامع انسانی نقطه اشتراک همه اندیشمندان می‌باشد زیرا یکی از اساسی‌ترین وظایف و مأموریت‌های آموزش و پرورش تربیت انسانی کیفی، توسعه‌یافته و مولد می‌باشد. نیروی انسانی خوب با دانش، مهارت و اندیشه‌های بلند موجب تحول و پیشرفت جامعه می‌شود و اساس توسعه و رشد را تضمین می‌کند. از این رو آموزش نیروی انسانی در مفهوم گسترده آن یعنی کسب دانش و ارتقای مستمر ارزش معنای انسان و استعداد او و به عبارت دیگر هنگامی که صحبت از آموزش و بهسازی نیروی انسانی می‌شود مهارت‌ها، نگرش‌ها، دانش و یا رفتار اجتماعی آنان مورد نظر است (۱۵). از طرفی نیاز به ارتقاء سطح فعالیت جسمانی مفید در سطح جامعه با توجه به آماری که در راستای کمبود آن از سوی مسئولین ارائه می‌گردد کاملاً محسوس است. به نحوی که در سال ۸۷ آمار پرداختن به ورزش همگانی در بین مردم ایران ۱۰ تا ۱۵ درصد اعلام گردیده در حالی که این آمار در کشورهای توسعه‌یافته به ۸۰ درصد می‌رسد. توجه به این مسئله که بخش زیادی از جامعه ما را دانش‌آموزان تشکیل می‌دهند که مدت زیادی از دوران نوجوانی خود را در مدارس سپری می‌کنند، نقش آموزش و پرورش در برطرف سازی این نقیصه کاملاً مشخص است و با اندکی تأمل در تأثیری که سلامتی بر میزان اثربخشی یادگیری دارد این نقش پررنگ‌تر هم می‌شود. بنابراین باید به تأثیر معلم تربیت بدنی در پیشبرد این اهداف توجه ویژه‌ای داشت که قطعاً تبیین صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی در این مسیر می‌تواند بسیار راه گشا باشد و از طرفی با مطالعه تحقیقاتی که در این زمینه در کشور انجام شده، مشخص است که تاکنون تحقیقات انجام شده به بررسی صلاحیت‌های دبیران تربیت بدنی بسیار کم پرداخته‌اند و بیشتر تحقیقات معطوف به دبیران سایر

جریان تعلیم و تربیت به پرورش جسمی، عقلی، عاطفی، اجتماعی و معنوی، فراگیران کمک کند. صلاحیت‌های معلمی را می‌توان در سه حیطه صلاحیت‌های شناختی، صلاحیت‌های عاطفی، صلاحیت‌های مهارتی طبقه‌بندی نمود (۱۸). کریمی (۱۳۸۸) در مطالعه خود که به منظور بررسی صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان دوره ابتدایی و راهنمایی انجام داده است، با جمع‌بندی صلاحیت‌های حرفه‌ای، آن‌ها را در نه مؤلفه چنین بیان می‌کند: صلاحیت‌های رفتاری - شناختی، صلاحیت‌های آموزشی، صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای، صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای، صلاحیت‌های مدیریتی، صلاحیت‌های فناوری، صلاحیت‌های تدریس، صلاحیت‌های شخصیت، صلاحیت‌های فکری (۱۴). همتی نژاد و همکاران (۱۳۸۷) در پژوهشی تحت عنوان "ارزشیابی سیستم ارزشیابی معلمان تربیت بدنی" سیستم ارزشیابی عملکرد معلمان تربیت بدنی را مورد بررسی قرار داده و به این نتیجه رسیدند که سیستم ارزشیابی معلمان، دچار چالش می‌باشد و در آخر ذکر کردند که چنانچه سیستم ارزشیابی عملکرد معلمان، دقیق طراحی و اجرا شود اطلاعات بازخوردی فراوانی را در اختیار سازمان و معلمان قرار می‌دهد تا آن‌ها بتوانند گام‌های محکم‌تری به منظور پیشبرد و توسعه برنامه‌های آتی خود بردارند (۱۰). کاظم پور و همکاران (۱۳۹۱) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که برنامه‌های مصوب آموزش خلاقیت باعث بهبود دانش، نگرش و مهارت تدریس معلمان شده است. همچنین نتایج نشانگر این بود که اثربخشی برنامه‌های مصوب آموزش خلاقیت بر صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان زن و مرد تنها در متغیر مهارت تدریس، با هم متفاوت بود و در متغیرهای دانش و نگرش تفاوتی وجود نداشت (۱۵). جلیلی و نیک‌فرجام (۱۳۹۳) در پژوهشی که با هدف تعیین وضعیت توانایی‌ها و صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان دبیرستان‌های شهرستان قدس انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که وضعیت موجود معلمان در سه بعد شناختی، مهارتی و نگرشی در حد مطلوب نیست (۱۳). نتایج تحقیق خورشیدی، عامری (۱۳۹۵) عمده یافته‌های تحقیقات انجام شده پیرامون صلاحیت‌های حرفه‌ای مدیران مدارس را مورد تأیید قرار می‌دهند؛ با این تفاوت که هیچ‌یک از تحقیقات انجام شده حول محور مبانی نظری سند تحولی بنیادین آموزش و پرورش که بنیان نظری تحولی راهبردی در نظام تعلیم و تربیت جمهوری اسلامی ایران است انجام نگرفته است (۱۷). ویلا و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی به بررسی اهمیت صلاحیت‌های حرفه‌ای و نقش آن در نوآوری و خلاقیت پرداختند. نتایج حاصل از این پژوهش حاکی از این بود که برخورداری از صلاحیت‌های حرفه‌ای نقش قابل توجهی در نوآوری ایفا می‌کند. به نظر می‌رسد

حوزه‌ها می‌باشد. لذا با توجه به موارد ذکر شده اهمیت و ضرورت پرداختن به بررسی صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی محسوس می‌باشد.

روش تحقیق

روش پژوهش حاضر، توصیفی و از نوع پیمایشی بود که به لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی بود. گردآوری داده‌ها به صورت میدانی انجام گرفت. طراحی مدل صلاحیت‌ها و ویژگی‌های حرفه‌ای معلمان تربیت بدنی و ورزش بود. جامعه این تحقیق حاضر را کلیه معلمان تربیت بدنی و ورزش شهر تهران تشکیل دادند. بر اساس برآوردهای صورت گرفته، از آنجایی جامعه آماری تحقیق نامحدود بود (تمامی دبیران زن و مرد تربیت بدنی و ورزش) نمونه آماری تحقیق بر اساس استعلام از معاونت بهداشت و تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش ۶۵۰ نفر در نظر گرفته شد که با توجه جدول آماری (مورگان) نمونه آماری ۲۴۲ نفر تعیین گردید. برای انتخاب نمونه به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای - تصادفی عمل شد و مناطق ۱ و ۲ و ۱۶ و ۴ و ۷ با توجه به توزیع جغرافیایی شمال، جنوب، شرق، غرب، مرکز شهر تهران، به عنوان خوشه‌های اصلی انتخاب شدند. لذا به منظور اطمینان از بازگشت پرسشنامه‌های توزیعی، تعداد ۲۷۰ پرسشنامه در بین دبیران ورزش تعیین شده توزیع گردید که ۲۴۸ پرسشنامه به‌طور کامل پاسخ داده شد و نتایج پژوهش بر اساس این تعداد پرسشنامه تهیه و تنظیم گردید. بنابراین با توجه به وسعت جامعه آماری تحقیق کل جامعه به عنوان جامعه آماری تحقیق (خوشه‌ای) از نوع تصادفی در نظر گرفته شد که پس از توزیع ۲۵۰ پرسشنامه و جمع‌آوری و تفکیک پرسشنامه‌های مخدوش و ناقص، مجموعاً ۲۴۲ پرسشنامه باقی ماند و جهت تجزیه و تحلیل آماری مورد استفاده قرار گرفت. ابزار گردآوری داده‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان تربیت بدنی پرسشنامه محقق ساخته‌ای می‌باشد که با الگوگیری از پژوهش فرزانه ۹۳ مورد استفاده قرار خواهد گرفت که روایی صوری و محتوایی آن در پژوهش حاضر توسط متخصصین و اساتید دانشگاهی در حوزه آموزش و پرورش مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. پرسشنامه مورد استفاده در این تحقیق در ۲ بخش ویژگی‌های جمعیت شناختی و صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان می‌باشد، تشکیل شده است. اولین بخش پرسشنامه که شامل اطلاعات جمعیت شناختی از قبیل جنس، مدرک تحصیلی و سابقه خدمت بود. بخش دوم این

پرسشنامه به ارزیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای پرداخته است. این قسمت از پرسشنامه شامل ۵۲ سؤال می‌باشد که در ۷ عامل صلاحیت فکری (۱۳ سؤال)، صلاحیت آموزشی (۱۲)، صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای (۸)، صلاحیت‌های اخلاقی (۶)، صلاحیت‌های فناوری (۴)، صلاحیت‌های تدریس (۵) و صلاحیت‌های فکری (۴) دسته بندی شده است. روایی سازه ابزار با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی (CFA) با استفاده از نرم‌افزار آموس مورد بررسی قرار خواهد گرفت و پایایی ابزار (همسانی درونی) نیز جهت کل پرسشنامه مؤلفه‌های آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ $\alpha = 0.88$ به دست آمد. به منظور تجزیه و تحلیل ویژگی‌های جمعیت شناختی پژوهش از آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار و فراوانی...) استفاده شد و در سطح آمار استنباطی از آزمون t تک نمونه جهت بررسی وضعیت مؤلفه‌های پژوهش در جامعه تحقیق مورد استفاده، و از تحلیل عاملی تأییدی جهت تأیید بررسی روایی سازه و ارتباط بین شاخص‌ها با مؤلفه‌های پژوهش استفاده شد و مدل ساختاری جهت بررسی میزان ارتباط هر کدام از مؤلفه‌ها با متغیر صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان استفاده شد و تمامی تحلیل‌ها در سطح معناداری پنج صدم ($P \geq 0.05$) و دوسویه انجام گرفت و همچنین کلیه عملیات آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS و AMOS انجام گرفت.

یافته‌های تحقیق

نتایج آمار توصیفی ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه‌های نتایج پژوهش نشان داد که بیشتر نمونه پژوهش مرد هستند ۶۱/۱ (۱۴۸ نفر) را به خود اختصاص دادند و زنان ۳۸/۹ (۹۴ نفر) را به خود اختصاص دادند. همچنین نتایج بخش مدرک تحصیلی نشان داد که ۵۶/۵ (۱۳۶ نفر) نمونه‌ها دارای تحصیلات کارشناسی، ۲۹/۳ (۷۱ نفر) دبیران دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر و ۱۴/۲ (۳۴ نفر) دارای تحصیلات کاردانی بودند. همچنین نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها بیانگر این بود که ۳۹/۳ نمونه‌ها بین ۶ تا ۱۰ سال سابقه خدمت داشتند (۹۵ نفر)، ۳۰/۹ از دبیران (۷۵ نفر) بین ۲۰-۱۱ سال سابقه خدمت در مدرسه داشتند. ۲۰/۲ (۴۹ نفر) بین ۵-۱ سال سابقه دبیری داشتند و در نهایت ۹/۶ از دبیران (۲۳ نفر) بیش از ۲۰ سال سابقه معلمی را داشتند. سایر نتایج آمار توصیفی را در جدول (۱) ملاحظه می‌شود.

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی ویژگی‌های جمعیت‌شناختی

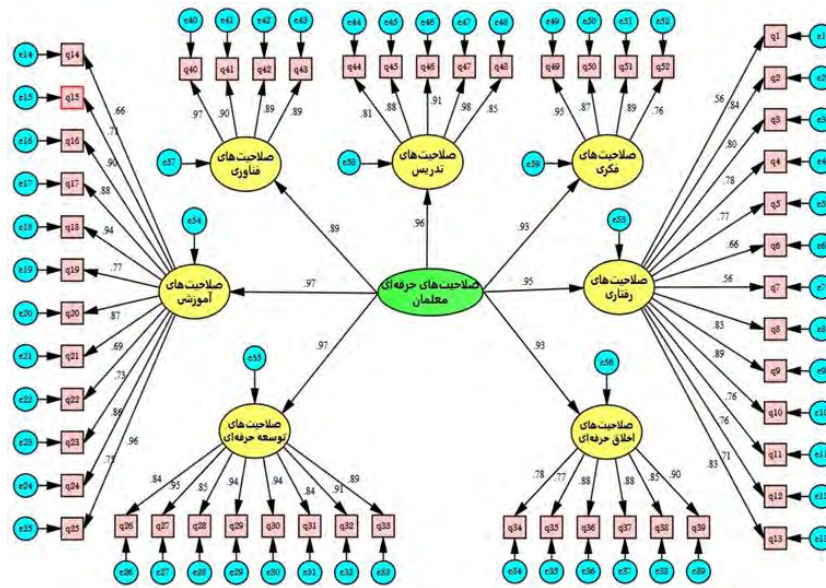
متغیر	ویژگی جمعیت‌شناختی	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۱۴۸	۶۱/۱
	زن	۹۴	۳۸/۹
سطح تحصیلات	کاردانی	۳۴	۱۴/۲
	کارشناسی	۱۳۶	۵۶/۵
سنوآت خدمت	کارشناسی و بالاتر	۷۱	۲۹/۳
	۱-۵	۴۹	۲۰/۲
	۶-۱۰	۹۵	۳۹/۳
	۱۱-۲۰	۷۵	۳۰/۹
	بیش از ۲۰	۲۳	۹/۶
	کل	۲۴۲	٪۱۰۰

بود که تمامی میانگین‌های مؤلفه‌ها بیش از حد متوسط (۳) بودند و کلیه مؤلفه‌ها برای صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان معنادار و اثرگذار بودند که نتایج آن در جدول زیر مشاهده می‌گردد.

جهت بررسی نرمال بودن داده‌ها از آزمون K-S استفاده شد که نتایج کلیه مؤلفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان که دارای وضعیت نرمال بودند ($P \leq 0.05$) برای بررسی وضعیت معناداری مؤلفه‌های صلاحیت حرفه‌ای معلمان از آزمون t تک نمونه استفاده شد که نتایج نشان گر این

جدول ۲: نتایج آزمون t تک نمونه برای بررسی معناداری مؤلفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران ورزش

مؤلفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای	سطح متوسط	میانگین	انحراف معیار	مقدار t	سطح معناداری
صلاحیت‌های رفتاری	۳	۳/۹۰۵	۰/۷۵۰	۱۸/۷۴۴	۰/۰۰۱
صلاحیت‌های آموزشی		۳/۷۷۰	۰/۷۸۳	۱۵/۳۰۵	۰/۰۰۱
صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای		۳/۶۹۹	۰/۶۴۳	۱۰/۱۹۸	۰/۰۰۱
صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای		۴/۲۴۹	۰/۸۲۲	۲۳/۶۳۱	۰/۰۰۱
صلاحیت‌های فناوری		۳/۶۶۴	۰/۳۶۲	۹/۹۷۰	۰/۰۰۱
صلاحیت‌های تدریس		۳/۶۹۶	۰/۹۳۳	۱۱/۶۱۴	۰/۰۰۱
صلاحیت‌های فکری		۳/۸۲۲	۰/۹۲۵	۱۳/۸۲۸	۰/۰۰۱
صلاحیت‌های کل		۳/۸۳۷	۰/۸۱۳	۱۶/۰۱۱	۰/۰۰۱

شکل شماره ۱. مدل صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی

با توجه به دست‌آمده در جدول ۳ و شکل ۱ (بارهای عاملی و مقادیر t) مشاهده می‌شود که تمامی گویه‌های مربوط صلاحیت‌های هفت‌گانه (رفتاری، آموزشی، توسعه حرفه‌ای، اخلاق حرفه‌ای، فناوری، تدریس، فکری) از مقادیر بار عاملی (بزرگتر از ۰/۳) و t (بزرگتر از قدرمطلق ۱/۹۶) قابل قبول در

سطح کمتر از ۰/۰۵ برخوردار بوده بنابراین این گویه‌ها، شاخص‌های مناسبی به منظور اندازه‌گیری صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی محسوب می‌شوند. نتایج به تفکیک در جدول زیر مشاهده می‌شود.

جدول ۳. مدل اندازه‌گیری صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی (سؤالات صلاحیت‌های حرفه‌ای)

مقدار t	بار عاملی	مسیر	توضیح
-	۰/۵۶۰	صلاحیت‌های رفتاری <---	استفاده مناسب از تشویق و تنبیه
۹/۴۷۰	۰/۸۴۳	صلاحیت‌های رفتاری <---	همدلی (درک چگونگی احساس دیگران)
۹/۱۹۸	۰/۸۰۰	صلاحیت‌های رفتاری <---	انعطاف‌پذیری در برخورد با دانش‌آموزان، والدین و همکاران
۹/۰۸۲	۰/۷۸۳	صلاحیت‌های رفتاری <---	برقرار ارتباط مؤثر با دانش‌آموزان، والدین و همکاران
۸/۹۷۴	۰/۷۶۷	صلاحیت‌های رفتاری <---	موفقیت در مشاور و هدایت دانش‌آموزان
۸/۱۴۱	۰/۶۵۶	صلاحیت‌های رفتاری <---	نشان دادن رفتار در شأن حرفه معلمی
۷/۳۲۵	۰/۵۶۳	صلاحیت‌های رفتاری <---	نگاه همیارانه در یادگیری دانش‌آموزان
۹/۳۹۷	۰/۸۳۱	صلاحیت‌های رفتاری <---	بردباری و سعه‌صدر در بروز مشکلات
۹/۷۶۲	۰/۸۹۴	صلاحیت‌های رفتاری <---	پاسخگو بودن در قبال رفتار و کردار
۸/۸۹۵	۰/۷۵۵	صلاحیت‌های رفتاری <---	مهارت گوش دادن
۸/۸۹۹	۰/۷۵۶	صلاحیت‌های رفتاری <---	توانایی انجام کار گروهی
۸/۵۹۸	۰/۷۱۴	صلاحیت‌های رفتاری <---	برخورداری از نظم و انضباط
۹/۳۸۸	۰/۸۳۰	صلاحیت‌های رفتاری <---	ایجاد محیط امن برای دانش‌آموزان
-	۰/۶۵۶	صلاحیت‌های آموزشی <---	اطلاع از ساختار، اهداف و ویژگی‌های نظام آموزشی
۱۰/۰۸۸	۰/۷۰۷	صلاحیت‌های آموزشی <---	شناخت از دانش‌آموزان و نیازها و علایق آن‌ها

طراحی مدل صلاحیت‌ها و ویژگی‌های حرفه‌ای معلمان تربیت بدنی و ورزش

۱۲/۳۵۲	۰/۹۰۳	صلاحیت‌های آموزشی	<---	برخورداری از مهارت ارائه محتوا به صورت قابل فهم
۱۲/۱۴۰	۰/۸۸۳	صلاحیت‌های آموزشی	<---	توانایی برقراری ارتباط بین رشته‌های مختلف درسی
۱۲/۷۷۷	۰/۹۴۲	صلاحیت‌های آموزشی	<---	توانایی گرفتن و دادن بازخورد به دانش‌آموزان
۱۰/۸۸۸	۰/۷۷۳	صلاحیت‌های آموزشی	<---	توجه به فرایند و نتیجه در ارزشیابی
۱۱/۹۸۶	۰/۸۶۹	صلاحیت‌های آموزشی	<---	داشتن دانش پایه و درک موضوع تدریس
۹/۸۶۹	۰/۶۸۹	صلاحیت‌های آموزشی	<---	پیوند زدن درس با زندگی و تئوری با عمل
۱۰/۳۷۳	۰/۷۳۰	صلاحیت‌های آموزشی	<---	مهیا نمودن محیط جذاب و با نشاط برای یادگیری دانش‌آموزان
۱۱/۹۲۰	۰/۸۶۳	صلاحیت‌های آموزشی	<---	درک تفاوت‌های فردی و در نظر گرفتن آن‌ها در تدریس
۱۰/۶۳۷	۰/۷۵۲	صلاحیت‌های آموزشی	<---	داشتن قدرت بیان
۱۳/۰۰	۰/۹۶۴	صلاحیت‌های آموزشی	<---	راهنما و تسهیل کننده یادگیری برای دانش‌آموزان
-	۰/۸۳۹	صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای	<---	هدایت فراگیران در انتخاب و استفاده از امکانات و رشته‌های ورزشی
۲۱/۰۷۰	۰/۹۴۹	صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای	<---	فراهم نمودن فضای باز جهت طرح دیدگاه‌های مختلف
۱۷/۲۶۰	۰/۸۵۴	صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای	<---	توانایی تبدیل مدرسه و کلاس به کلاس یادگیرنده
۲۰/۶۲۴	۰/۹۳۹	صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای	<---	فراهم نمودن زمینه بروز و شکوفایی استعدادها دانش‌آموزان
۲۰/۴۵۸	۰/۹۳۵	صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای	<---	یادگیری مستمر و مادام العمر نسبت به اطلاعات علمی و فردی
۱۶/۸۳۱	۰/۸۴۱	صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای	<---	پرداختن به پژوهش کلاسی
۱۹/۲۱۲	۰/۹۰۶	صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای	<---	به روز بودن دانش و مهارت‌ها
۱۸/۶۳۲	۰/۸۹۱	صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای	<---	مشارکت در گروه‌های تخصصی و آموزشی
-	۰/۷۷۶	صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای	<---	صداقت و درستی
۱۳/۰۱۵	۰/۷۶۸	صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای	<---	رعایت جنبه‌های محرمانه حرفه
۱۵/۴۶۴	۰/۸۷۸	صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای	<---	پایبندی به ارزش‌ها و اخلاقیات
۱۵/۵۹۰	۰/۸۸۴	صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای	<---	منصف بودن و برقراری عدالت در بین شاگردان
۱۴/۸۹۳	۰/۸۵۴	صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای	<---	درک مسئولیت‌های اخلاق حرفه‌ای
۱۶/۰۲۹	۰/۹۰۲	صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای	<---	خودارزیابی
-	۰/۹۶۸	صلاحیت‌های فناوری	<---	میزان استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات
۲۷/۵۱۷	۰/۹۰۲	صلاحیت‌های فناوری	<---	مهارت‌های استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش
۲۶/۴۵۸	۰/۸۹۳	صلاحیت‌های فناوری	<---	استفاده از رسانه‌های آموزشی
۲۵/۷۴۸	۰/۸۸۷	صلاحیت‌های فناوری	<---	سواد فناوری (آشنایی با نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای آموزشی)
-	۰/۸۱۰	صلاحیت‌های تدریس	<---	آشنایی با روش‌های مختلف تدریس و استفاده از آن‌ها
۱۶/۹۴۵	۰/۸۸۰	صلاحیت‌های تدریس	<---	تهیه و استفاده از طرح درس
۱۷/۹۲۸	۰/۹۱۱	صلاحیت‌های تدریس	<---	معنادار نمودن یادگیری
۲۰/۱۶۶	۰/۹۷۷	صلاحیت‌های تدریس	<---	به کارگیری مؤثر مهارت‌های تدریس
۱۶/۲۰۲	۰/۸۵۴	صلاحیت‌های تدریس	<---	تحلیل محتوای برنامه درسی
-	۰/۹۴۹	صلاحیت‌های فکری	<---	مهارت تفکر تحلیلی
۲۲/۹۵۴	۰/۸۷۳	صلاحیت‌های فکری	<---	مهارت تفکر منطقی
۲۴/۵۰۲	۰/۸۹۲	صلاحیت‌های فکری	<---	تفکر خلاق در برخورد با مسائل و موضوعات مختلف

تفکر انتقادی نسبت به مسائل مختلف	<---	صلاحیت‌های فکری	۰/۷۶۱	۱۶/۴۴۸
----------------------------------	------	-----------------	-------	--------

فکری) دبیران با کل صلاحیت‌های حرفه‌ای بوده است. بنابراین بر مبنای یافته‌ها می‌توان گفت که صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای و صلاحیت‌های آموزشی به ترتیب با مقادیر ضریب رگرسیونی استاندارد شده (بار عاملی) ۰/۹۶۸ و ۰/۹۶۶ مهم‌ترین متغیرهای پیش‌بینی کننده صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران بوده و صلاحیت‌های فناوری با مقدار ضریب رگرسیونی استاندارد شده (بار عاملی) ۰/۸۹۵ کمترین نقش را در پیش‌بینی صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران تربیت‌بدنی دارد.

در جدول ۴ نیز یافته‌های به‌دست آمده از مدل تحقیق (شکل ۲) به منظور بررسی رابطه بین ابعاد هفتگانه صلاحیت‌های دبیران (رفتاری، آموزشی، توسعه حرفه‌ای، اخلاق حرفه‌ای، فناوری، تدریس، فکری) با مفهوم کلی صلاحیت‌های حرفه‌ای گزارش شده است. بر اساس یافته‌ها مشاهده می‌شود که بار عاملی بیش از ۰/۳ و مقدار t بالاتر از قدر مطلق ۱/۹۶ در صلاحیت‌ها دبیران حاکی از وجود ارتباط معنادار بین صلاحیت‌های هفتگانه (رفتاری، آموزشی، توسعه حرفه‌ای، اخلاق حرفه‌ای، فناوری، تدریس،

جدول ۴. مدل صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران تربیت‌بدنی

مقدار t	بار عاملی	مسیر	
-	۰/۹۵۴	<---	صلاحیت‌های رفتاری
۷/۹۷۰	۰/۹۶۶	<---	صلاحیت‌های آموزشی
۹/۱۶۲	۰/۹۶۸	<---	صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای
۸/۶۳۴	۰/۹۳۰	<---	صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای
۹/۴۳۷	۰/۸۹۵	<---	صلاحیت‌های فناوری
۸/۹۵۹	۰/۹۶۰	<---	صلاحیت‌های تدریس
۹/۵۲۷	۰/۹۳۱	<---	صلاحیت‌های فکری

از تأیید مدل تحقیق دارد. با توجه به مقادیر شاخص‌های برازش می‌توان گفت که مدل تحقیق از شاخص‌های برازش قابل قبولی برخوردار بوده و مدل تحقیق تأیید می‌شود.

بر اساس نتایج جدول ۵ شاخص‌های برازش مشاهده می‌شود که شاخص نیکویی برازش (GFI) و شاخص برازش تطبیقی (CFI) دو شاخص اصلی مقدار آن‌ها بالاتر از ۰/۹ بوده که نشان

جدول ۵. شاخص‌های برازش مدل صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران تربیت‌بدنی

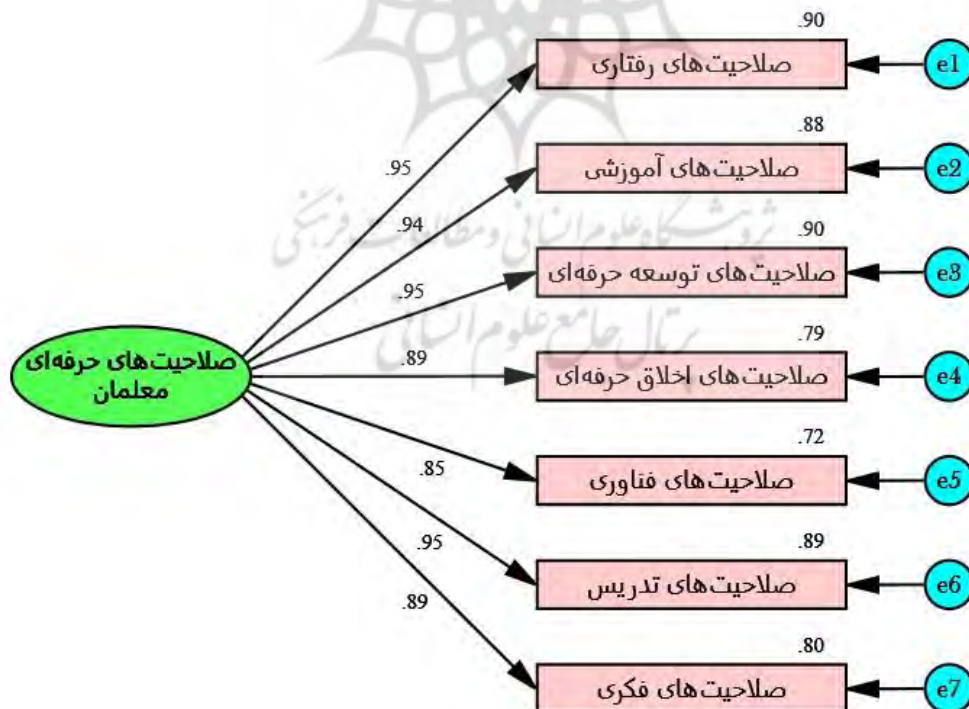
شاخص‌های برازش	مقدار مطلوب	مقادیر شاخص‌ها	تفسیر
کای اسکوار (کای دو)	-	۲۸۹/۸۲۱	-
درجه آزادی	-	۱۱۱	-
نسبت کای اسکوار به درجه آزادی (χ^2/df)	کمتر از ۳	۲/۶۱۱	مطلوب
شاخص نیکویی برازش (GFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۰۷	مطلوب
شاخص نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI)	بیشتر از ۰/۸	۰/۸۱۴	مطلوب
ریشه دوم میانگین خطای برآورد (RMSEA)	کمتر از ۰/۱	۰/۰۹۱	مطلوب
ریشه دوم میانگین مجزورات باقیمانده (RMR)	کمتر از ۰/۰۵	۰/۰۴۲	مطلوب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۲۹	مطلوب
شاخص برازش هنجار شده (NFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۱۳	مطلوب
شاخص برازش افزایشی (IFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۲۹	مطلوب

عاملی (۰/۹۴۶=بار عاملی) مهمترین صلاحیت و ویژگی‌های دبیران تربیت بدنی بوده و همچنین در این مدل «صلاحیت‌های فناوری» با بار عاملی (۰/۸۴۶=بار عاملی) در رتبه آخر صلاحیت‌های موردنیاز دبیران تربیت بدنی قرار دارد.

همان‌گونه که در جدول ۶ مشاهده می‌شود، نتایج حاکی از این است که همه صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی موردبررسی در این از مقدار t و بار عاملی قابل قبولی و مثبتی در سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ برخوردارند و شاخص‌های مناسبی محسوب می‌شوند. بر اساس مقادیر بارهای عاملی همچنین می‌توان گفت که «صلاحیت‌های رفتاری» با بار عاملی (۰/۹۴۹=بار عاملی) و «صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای» با بار

جدول ۶. مدل صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی

مسیر	بار عاملی	مقدار t	سطح معناداری
صلاحیت‌های رفتاری <---	۰/۹۴۹	-	-
صلاحیت‌های آموزشی <---	۰/۹۴۱	۳۱/۱۳۹	۰/۰۰۱
صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای <---	۰/۹۴۶	۳۲/۰۴۸	۰/۰۰۱
صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای <---	۰/۸۹۰	۲۵/۰۴۷	۰/۰۰۱
صلاحیت‌های فناوری <---	۰/۸۴۶	۲۱/۵۳۲	۰/۰۰۱
صلاحیت‌های تدریس <---	۰/۹۴۵	۳۱/۸۲۳	۰/۰۰۱
صلاحیت‌های فکری <---	۰/۸۹۴	۲۵/۴۰۶	۰/۰۰۱

شکل ۲. مدل صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی

جدول ۷ شاخص‌های نیکویی برازش مدل ارائه شده است که بر اساس آن‌ها می‌توان گفت آیا مدل از برازش قابل‌قبولی برخوردار می‌باشد یا خیر. بر اساس نتایج جدول ۷ شاخص‌های برازش مشاهده می‌شود که شاخص نیکویی برازش (GFI) و شاخص برازش تطبیقی (CFI) دو شاخص اصلی مقدار آن‌ها

بالاتر از ۰/۹ بوده که نشان از تأیید مدل تحقیق دارد. با توجه به مقادیر شاخص‌های برازش می‌توان گفت که مدل تحقیق از شاخص‌های برازش قابل‌قبولی برخوردار بوده و مدل تحقیق تأیید می‌شود.

جدول ۷. شاخص‌های برازش مدل صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران تربیت‌بدنی

شاخص‌های برازش	مقدار مطلوب	مقادیر شاخص‌ها	تفسیر
کای اسکوار (کای دو)	-	۳۵/۹۶۶	-
درجه آزادی ^۲	-	۱۴	-
نسبت کای اسکوار به درجه آزادی (χ^2/df)	کمتر از ۳	۲/۵۶۹	مطلوب
شاخص نیکویی برازش ^۳ (GFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۱۳	مطلوب
شاخص نیکویی برازش تعدیل شده ^۴ (AGFI)	بیشتر از ۰/۸	۰/۸۰۵	مطلوب
ریشه دوم میانگین خطای برآورد ^۵ (RMSEA)	کمتر از ۰/۱	۰/۰۸۴	مطلوب
ریشه دوم میانگین مجذورات باقیمانده ^۶	کمتر از ۰/۰۵	۰/۰۲۳	مطلوب
شاخص برازش تطبیقی ^۷ (CFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۳۴	مطلوب
شاخص برازش هنجار شده ^۸ (NFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۲۹	مطلوب
شاخص برازش افزایشی ^۹ (IFI)	بیشتر از ۰/۹	۰/۹۳۵	مطلوب

بحث و نتیجه‌گیری

بررسی وضعیت معناداری مولفه‌های صلاحیت حرفه‌ای معلمان در آزمون t تک نمونه نتایج نشان‌دهنده این بود که تمامی میانگین‌های مؤلفه‌ها بیش از حد متوسط (۳) بودند و کلیه مؤلفه‌ها برای صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان معنادار و اثرگذار بودند. در بین مولفه‌های پژوهش عامل صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای بیشترین میانگین را دارا بود (۴/۲۴۹). حرفه‌ای بودن در انجام وظایف شغلی، خود امری اخلاقی است؛ اما اخلاق حرفه‌ای فراتر از مسئولیت‌های حرفه‌ای فرد است. اخلاق حرفه‌ای نوعی تعهد اخلاقی و وجدان کاری نسبت به هر نوع کار، وظیفه و مسئولیت است. اخلاقی بودن در حرفه حاصل دانستن، خواستن، توانستن و نگرش است (۷) اخلاق حرفه‌ای یکی از شعبه‌های جدید اخلاق

است که می‌کوشد به مسائل اخلاقی حرفه‌های گوناگون پاسخ داده و برای آن اصولی خاص متصور است. معلمی که اخلاق حرفه‌ای را در زندگی شغلی‌اش به کار می‌گیرد، نباید ویژگی‌های صفات غیراخلاقی از خود نشان دهد. یک معلم ورزش باید در حرفه خود مسائلی مانند صداقت، دقت، قابل اعتماد بودن، گشوده بودن به فضای انتقاد و ارزیابی، احترام به شاگردان و والدین و مسئله حفظ اسرار دانش‌آموزان را سرلوحه خویش قرار دهد.

بعد از عامل صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای در بین مولفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان، صلاحیت رفتاری معلمان ورزش با میانگین ۳/۹۰۵ بیشترین میانگین را داشت. معمولاً دانش‌آموزان با اشتیاق زیادی منتظر ساعت کلاس و درس ورزش هستند. دلیل این امر ممکن است روحیه شاد و مهیج

1. Chi-Square
2. Degrees of Freedom (df)
3. Goodness of Fit (GFI)
4. Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)
5. Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)
6. Root Mean Squared Residuals (RMR)
7. Comparative Fit Index (CFI)
8. Normed of Fit Index (NFI)
9. Incremental of Fit Index (IFI)

است که امر یادگیری را در درون یک نظام پرورشی تسهیل کند و سرعت بخشد. عامل بعدی در بین عوامل مؤثر در صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان ورزش صلاحیت توسعه حرفه‌ای با میانگین ۳/۶۹۹ است. با توجه به نقش ورزش و معلم ورزش جهت استفاده دانش‌آموزان از امکانات و رشته‌های ورزشی مختلف و همچنین استفاده از فضای باز جهت انجام فعالیت‌های مختلف ورزشی می‌توان زمینه بروز و شکوفایی استعدادها و توانایی‌های دانش‌آموزان فراهم کرد. به‌روز بودن دانش معلم به این عمل یعنی استعدادیابی و یادگیری مستمر و مادام‌العمر تأثیر شگرفی دارد. مؤلفه صلاحیت‌های تدریس با میانگین ۳/۶۹۶ عامل بعدی و اثرگذار در بین صلاحیت‌های حرفه‌ای معلم ورزش است. هرچند در نظام آموزش و پرورش کنونی هر درس سرفصل‌های مشخص مربوط به خود را دارد ولی هر معلم باید با توجه به محتوی درس خود طرح درس مناسب را داشته باشد. به‌طور مثال معلم ورزش در درس و کلاس ورزش والیبال باید بداند که در دقایق نخست چه عملی و در نهایت با چه عملی کلاس را به اتمام رساند. همچنین به‌کارگیری مؤثر مهارت‌های تدریس و آشنایی با روش‌های مختلف تدریس و استفاده از آن‌ها، تحلیل محتوای برنامه درسی نیز به تدریس مؤثرتر معلم کمک می‌کند. در نهایت صلاحیت‌های فناوری با میانگین ۳/۶۶۴ کمترین اثر را در بین صلاحیت‌های حرفه‌ای داشت. با ورود فناوری و لزوم بهره‌گیری نظام‌های تعلیم و تربیت، تدریس و یادگیری به منزله یکی از عمده‌ترین چالش‌های حرفه‌ای در بیشتر جوامع مطرح است؛ جایی که انتظار می‌رود دانش به‌طور مکرر رشد و توسعه یابد و معلمان، متقاضی یادگیری چگونگی استفاده از این فناوری‌ها در فرآیند یاددهی و یادگیری باشند. ولی تأثیر کم این عامل در بین صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان ورزش، شاید ضعف و سواد کم دانش فناوری معلمان ورزش و یا کاربرد کم این عامل در ورزش به دلیل نیاز به تحرک و عملی بودن این درس باشد و یا امکانات و فناوری‌های کم یا حتی عدم وجود این فناوری در کلاس‌های درس تربیت بدنی باشد.

در بخش دیگری بر اساس یافته‌های مدل پژوهش سه مؤلفه صلاحیت‌های رفتاری و صلاحیت‌های توسعه حرفه‌ای و صلاحیت‌های تدریس بیشترین بار عاملی را دارا بودند. این نتیجه نشان می‌دهد که این سه مؤلفه در بین مولفه‌های پژوهش تأثیر بیشتری بر عملکرد معلمان تربیت بدنی دارند. ورزش و تربیت بدنی به واسطه ماهیت پهلوانی مورد توجه است. از سویی معلمان ورزش به دلیل عملی بودن این درس می‌بایست این مرام و منش پهلوانی را رعایت کنند و به دانش‌آموزان منتقل نمایند. رفتار درست و مناسب از خصوصیات بارزی است که معلم ورزش باید

ورزش باشد. تا جایی که می‌توان مشاهده کرد معلمانی ورزشی که به واسطه ورزش، همواره لبخند می‌زند و چهره عبوس و گرفته ندارد و از روابط عمومی خوبی برخوردار است، فرد خوش‌اخلاقی هستند. مدرسه و معلمانی می‌توانند از طریق تعهد به بالاترین استانداردهای اخلاقی و رفتار حرفه‌ای، این اطمینان را در بین والدین و دانش‌آموزان به وجود آورند. معلمان معمولاً با درک شخصی خود از رفتار اخلاقی و حرفه‌ای، به فعالیت پرداخته‌اند. اصول اخلاقی و معیارهای رفتار حرفه‌ای به عنوان یکی از نیازهای بنیادی حرفه دبیری است. اصول اخلاقی و معیارهای رفتار حرفه‌ای مبین ارزش‌های بنیادی و از الزامات حرفه معلمی است و هدف از تدوین آن، تعیین معیارهایی است که افراد شاغل در این حرفه با رعایت و عمل به آن‌ها، باعث حفظ سلامت و تعالی حرفه شوند.

عامل بعدی در بین مؤلفه‌های صلاحیت حرفه‌ای معلمان که دارای میانگین مناسبی بود صلاحیت‌های فکری معلمان است. (۳/۸۲۲). تفکر از فکر کردن نشئت می‌گیرد؛ عمیق شدن و مکث کردن بر روی موضوعی که ذهن شما را به خود معطوف کرده است. تفکر، باور را تقویت می‌کند. یکی از زیرمجموعه‌های صلاحیت فکری دارا بودن مهارت تحلیلی مسائل مختلف است. توانایی‌های تحلیلی همواره اهمیت بسیاری برای معلمان دارند؛ تفکر تحلیلی یعنی «چطور شما یک مسئله را بدون استفاده از ابزارهای کمی حل می‌کنید» تحلیل اطمینان یافتن از آن است که رویکرد شما به حل مسئله و یافته‌ها و توصیه‌های شما دارای پایه و اساسی محکم و قابل دفاع هستند. معلم نیاز به تفکر خلاق دارد تا بتواند مسائل را خوبی در ذهن خود ترسیم کند و به‌نوعی تصویرسازی مناسبی از آن‌ها داشته باشد. تفکر بصری به‌شدت به پیش‌بینی یک فعالیت کلیدی برای معلم کمک می‌کند.

عامل مؤثر بعدی در بین مولفه‌های صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران ورزش و تربیت بدنی صلاحیت‌های آموزشی است که دارای میانگین ۳/۷۷۰ بود. معلمان اساسی‌ترین نقش را در جریان یادگیری و نهایتاً پرورش دانش‌آموزان بر عهده دارند و اهمیت و برجستگی این نقش حساس حداقل بر مدیران و برنامه‌ریزان نظام آموزش و پرورش پوشیده نیست. از این‌رو می‌بایست به امر آموزش توجه خاصی شود. اطلاع از ساختار، اهداف و ویژگی‌های نظام آموزشی... آموزش فعالیتی هدفمدار است و از پیش طراحی‌شده که هدفش فراهم کردن فرصت‌ها و موقعیت‌هایی

داشته باشد. رفتاری که موجب دلگرمی و همدلی دانش آموز گردد. همچنین نحوه برخورد معلم با دانش آموز و ارتباط آن‌ها با هم از رفتار معلم نشئت می‌گیرد. همدلی انعطاف‌پذیری در برخورد با دانش‌آموزان، والدین و همکاران برقراری ارتباط مؤثر با دانش‌آموزان، والدین و همکاران همچنین برخورد مناسب در مشاوره و هدایت دانش‌آموزان نشانه رفتاری در شأن حرفه معلمی (ادب و احترام نسبت به دیگران) است. همچنین فراهم نمودن فضای باز جهت طرح دیدگاه‌های مختلف دانش‌آموزان و فراهم نمودن زمینه بروز و شکوفایی استعدادها و توانایی‌های دانش‌آموزان و یادگیری مستمر و مادام‌العمر نسبت به اطلاعات علمی و فردی و به‌روز بودن دانش و مهارت‌ها مشارکت در گروه‌های تخصصی و آموزشی از ویژگی‌های مثبت معلمان در امر توسعه حرفه‌ای آن‌ها است. به علاوه موارد فوق، آشنایی او با روش‌های مختلف تدریس و استفاده از آن‌ها و تهیه و استفاده از طرح درس در آموزش و به‌کارگیری مؤثر مهارت‌های تدریس و همچنین توانایی تجزیه و تحلیل محتوای برنامه درسی از خصوصیتی است که معلم را در کنار معلم بودن نشان می‌دهد که او مدرس خوبی است. نتایج این پژوهش با تحقیقات حاتمی (۱۳۸۳)، کریمی (۱۳۸۸)، نادری و همکاران (۱۳۸۹)، کاظم پور و همکاران (۱۳۹۱) درخشان فر (۱۳۹۲) و خلخالی و همکاران (۲۰۱۲)، (۹، ۱۴، ۲۰، ۱۵، ۲، ۱۶) همسویی دارد.

از دیگر نتایج مؤثر در مدل پژوهش، صلاحیت‌های آموزشی در معلمان ورزش است. مواردی که لازم است که از آن‌ها اطلاع داشته باشند، آگاهی از ساختار، اهداف و ویژگی‌های نظام آموزشی کشور است. معلم ورزش با اطلاع از این ویژگی‌ها خود را همسو با آن‌ها قرار می‌دهد و بر اساس آن دانش خود را به کار می‌گیرد. یکی از اهداف درس تربیت بدنی برگزاری کلاس‌های عملی همچون طرح درس ژیمناستیک برای پایه دوم، طرح سیاح و تنیس روی میز برای پایه پنجم و ... است که بدین جهت معلم خود را برای انتقال مهارت و ارائه محتوا به صورت قابل‌فهم و تدریس هر چه بهتر این دروس آماده کند. درک موضوع تدریس و توانایی گرفتن و دادن بازخورد به دانش‌آموزان، مهیا نمودن محیط جذاب و بانشاط برای یادگیری دانش‌آموزان، درک تفاوت‌های فردی و در نظر گرفتن آن‌ها در تدریس، داشتن قدرت بیان، راهنما و تسهیل‌کننده یادگیری برای دانش‌آموزان امری ضروری و غیرقابل‌اجتناب است و کمک شایانی به استعدادیابی از مدارس می‌کند. نتایج این عامل با تحقیقات گلاس (۲۰۰۶) و اتا و همکاران (۲۰۱۱)، (۸، ۳) همخوانی دارد.

با توجه به یافته‌های حاصل از مدل پژوهش، مولفه‌های صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای و صلاحیت‌های فکری معلمان

تربیت بدنی از تأثیر یکسانی برخوردارند. معمولاً در بین معلمان، دبیر ورزش به عنوان الگوی سایر دانش‌آموزان محسوب می‌شوند. پابندی به ارزش‌ها از جمله احترام به سایر معلمان، مدیر و مسئولین مدرسه، حضور مداوم در کلاس و حفظ شئون گفتار و رفتار از خصوصیات معلم ورزش است. درک درست از مسئولیت کاری و ارائه دقیق توانایی‌های خود در کلاس معلم ورزش را به الگویی مناسب تبدیل می‌کند. همچنین دارا بودن صلاحیت‌های فکری مانند مهارت تحلیلی مسائل روز از نکات مهم است. تجزیه و تحلیل درست مسائل به معلم کمک می‌کند که درک مناسبی از وقایع مختلف داشته باشد و بتواند در صورت لازم آن‌ها را به شاگردان منتقل کند. تفکر انتقادی تفکری تحلیلی است، یعنی موضوع را می‌شکافد، اجزای آن را دانه‌دانه می‌سجد و در ادامه شیوه ترکیب آن‌ها را بررسی می‌کند. صلاحیت‌های فکری به معلم کمک می‌کند تا چرایی‌هایی که در ورزش به ایجاد می‌شود را بتواند کاوش و واری کند. نتایج این پژوهش با تحقیقات حاتمی (۱۳۸۳)، کریمی (۱۳۸۸)، نیکنامی و کریمی (۱۳۸۸)، رحمانی فر (۱۳۹۲) و ویلا (۲۰۱۴) (۹، ۱۴، ۲۲، ۲۵) همسویی و در مؤلفه صلاحیت‌های فکری تحقیق هونگ و همکاران (۲۰۰۸) (۱۱) نا همسو است. بعلاوه موارد و صلاحیت‌های فوق، عاملی نهایی که در مدل پژوهش مؤثر قرار گرفته است صلاحیت‌های فناوری در معلمان ورزش است. با توجه به امکانات محدود ورزشی در مدارس کشور و ماهیت عملی و جسمی درس ورزش و تربیت بدنی فناوری کاربرد چشمگیری ندارد ولی معلم ورزش می‌تواند در برخی از موارد از این عامل کمک گیرد. به‌طور مثال نسبت به سواد رسانه‌ای و فن‌آوری و آشنایی با نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای مختلف جهت آموزش ورزش و درس موردنظر از رسانه‌های آموزشی همچون فیلم و تصاویر فن‌های موردنظر استفاده کند. نتایج این پژوهش با تحقیقات محمدی (۱۳۸۴)، کریمی (۱۳۸۸) (۱۹، ۱۴) همخوانی دارد.

معلمان ورزش در گسترش ورزش و تربیت بدنی آموزش و پرورش نقش کلیدی دارند. مهم‌ترین عامل کیفیت، کنش و واکنش‌هایی است که میان معلمان و دانش‌آموزان اتفاق می‌افتد. عناصر این تعامل دانش، مهارت و حساسیت معلم از یک‌سو و انتظارات یادگیری، وضعیت اقتصادی و اجتماعی و ویژگی فرهنگی یادگیرندگان از سوی دیگر هستند که موفقیت یا شکست تربیت بدنی آموزش و پرورش را تعیین می‌کنند. بنابراین، به کار گماردن تواناترین و شایسته‌ترین افراد برای حرفه دبیر ورزش حیاتی‌ترین مسئله است. حرفه‌ای شدن معلمان بر جنبه‌های تکنیکی تدریس و ارتقای ارتباط با دانش‌آموزان متمرکز

ارتباط مؤثر درک عمیق‌تری داشته باشد. تحقیق حاضر صلاحیت‌های مختلف معلمان ورزش را بررسی کرد. که در معلمان در صلاحیت‌های رفتاری و توسعه حرفه‌ای، اخلاق حرفه‌ای بیشترین تأثیر را بر عملکرد دبیران ورزش داشتند. البته در سایر مؤلفه‌ها هم نتایج مطلوبی به دست آمد.

است. حرفه‌ای شدن فرایندی است که به وسیله‌ی آن انجام یک حرفه یا شغل مستلزم داشتن مهارت‌های ویژه‌ای می‌شود. معلم تربیت بدنی حرفه‌ای باید از دانش محتوایی، رشد کودک، سبک‌های یادگیری، راهبردهای تدریس و مجموعه‌ای جدید از ارزش‌های همراه با احترام به تفاوت‌های فردی، همکاری با همکاران و گرفتن بازخورد مداوم از تدریس و قابلیت هدایت و تغییر و

منابع

- 1- Arslan, E. Erbay, F. & Cagdas, A. An Investigation of Effects of Communication with Children Course On Pre-School Tescher Trainees' emphatic Tendencies, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2009; (1) P: 474- 477.
- 2- Derakhshanfar T. The Relationship Between the Professional Development of Teachers of Elementary Schools in Yasouj and Their Efficacy in The Academic Year 92-91, Master's Thesis, Faculty of Psychology, Tehran University 2014.
- 3- Etta, Ekuri, E., Egbai, J. M., & Ita, C. I. (2011). Teacher factors and perceived assessment practices needs of social studies teachers in Cross River State, Nigeria. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 2001; 23 (4), P 307-319.
- 4- Farzaneh M, The Study of the Relationship between Professional Competencies and Psychological Ability of Secondary Schools in Shirvan City in the academic year 94-93, Master's Thesis, Faculty of Psychology, Tehran University 2015, (Persian).
- 5- Ghaderi M. The relationship between empowerment and mental health of primary school teachers Kamyaran, Master's Thesis, Faculty of Psychology, Tehran University 2012, (Persian).
- 6- Gharaei Moghadam A. *Sociology of Education*, Abjad Publisher, Tehran, 2017, (Persian).
- 7- Gharamaleki A.F. *Professional Ethics*, Tehran, Majnoon Publisher, 2005.
- 8- Glass. Gewe v. School Reform Proposals: The Research Evidence. 2006; http://www.asu.edu/educ/eps/EPRU/epru_Research_writing.htm
- 9- Hatami H. Design A Performance Evaluation Model Primary School Teachers, Educational Management Phd Thesis, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran, 2005.
- 10- Hemati Nejad M, Ramezani Nejad R, Rezaei Kamani A, Afshar Nejad T, Shafiei Sh. Evaluation of Teachers' Performance Assessment System of Physical Education, *Sports Management Journal*, 2009; 38. (Persian).
- 11- Hong, Jon-Chao & Jeou-Shyan Horng & Chan-Li Lin & Lih-Juan ChanLin. Competency disparity between pre-service teacher education and inservice teaching requirements in Taiwan, *International Journal of Educational Development*, 2008. (۲۸)
- 12- Jafari a, alimardani m. Regression analysis of job satisfaction and organizational commitment effectiveness of physical education teachers of Tehran's Counties, *Journal of Organizational Behavioral Management in Sport Studies*, 2016; 3(11), P 37-44. (Persian).
- 13- Jalili M, Nikfarjam H. Assessing the status quo of teachers 'competences and competencies from students' point of view and comparing them to the desired situation from the point of view of the experts in the fourth year of physics in high schools of Quds. *Journal management system*, 2015; 11(40), P 129-138(Persian).
- 14- Karimi F, The Study of Primary School Teachers' Professional Competencies, *Quarterly Journal of Educational Leadership& Administration*, 2009 2(4); P 165-164. (Persian).
- 15- Kazempour E, Amopour M, Babapour Vajari M. Study The Impact of Approved Education Programs On the Professional Qualifications of Teachers, *Quarterly Journal of Educational Leadership& Administration*, 2013 6(3); P 109-127. (Persian).
- 16- Khalkhali, A. & Shakibaei, Z. & Ghorban Nia, R. (2012). The Indoor School Professional Development Project and Teachers Professional Competency. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2012; 46, P 998-1001.

- 17- Khorshidi A, Ameri A, Professional competencies of school administrators, growth of school management journal. 2017; 15(1), (Persian).
- 18- Maleki H. Teacher Vocational Competencies, Tehran, School Publisher, Third Edition, 2013 .
- 19- Mohammadi J. Skills Required of Teachers in The Age of Knowledge, Collection of Favorite Teacher Conferences in The Age of Knowledge. Esfahan, Department of Educatio, 2006; P 149-166. (Persian).
- 20- Naderi A, Hajizadeh M, Shariatmadari A, Seyf Naraghi M. Investigation and Comparison of Teachers of Basic and Human Sciences Regarding Their Professional Skills in Order to Propose Methods for Promoting the Quality of These Skills, Educational Administration Research Quarterly. 2011; 2 (6).
- 21- Nijveldt, M., Beijaard, D., Brekelmans, M., Verloop, N., & Wubbels, T. Assessing the Interpersonal Competence of Beginning Teachers. The Quality of the Judgement Process. International Journal of Educational Research, 2005; 43(1), P 89-102.
- 22- Niknami M, Karimi F. General Education Teachers and Professional Qualifications Framework, Journal Management System. 2010; 23, P1-22. (Persian).
- 23- Nowruzzi M. Comparison of professional qualifications of managers of secondary and secondary schools in Shahrar and offer ways to improve it. Master's Thesis, Faculty of Psychology, Tehran University 2015.
- 24- Pouyan Fard A, Moeini, H. Guide to Teaching Physical Education in Secondary Schools. Department of Physical Education Publisher. 1996:14(Persian).
- 25- Rahmanifar R. The Relationship Between Professional Competencies English Language Teacher with A Sense of Self-Efficacy and Creativity, Master's Thesis, Faculty of Psychology, Tehran University 2014.
- 26- Soltani I, Industrial Relations in Manufacturing Organizations, Ardakan Publisher, Second Edition, 2003, (Persian).
- 27- Vila, L. E., Pérez, P. J., & Coll-Serrano, V. Innovation at The Workplace: Do Professional Competencies Matter? Journal of Business Research, 2014; 67 (5), P 752- 757.